

Høringsnotat for Natura 2000-område N35 Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker

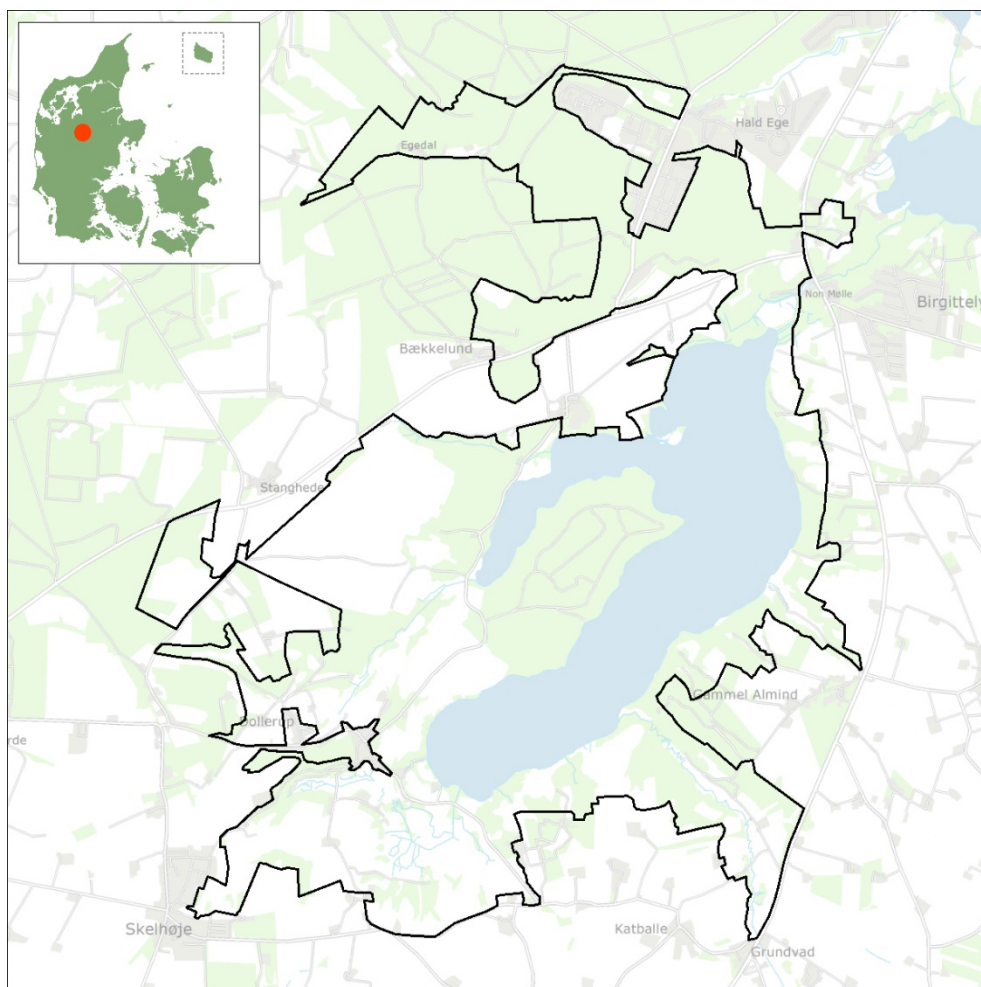
Notat vedrørende høringssvar til forslag af 2017 til justerede Natura 2000-områdegrænser for N35 Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker.

Forslaget til justerede Natura 2000-områdegrænser for N35 Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker har været i offentlig høring fra d. 28/9 2017 til d. 3/1 2018.

Indkomne høringssvar ses på <https://fugle-habitat-2017.hoering.mfvm.dk>

Oktober 2018: Som nævnt i afsnit 5.2 "Den videre proces" har Miljø- og Fødevareministeriet haft en bekendtgørelse i høring med henblik på at opdatere Natura 2000-områdegrænserne. Der er i denne høring ikke kommet høringssvar til dette Natura 2000-område. Afsnit 1.3 er blevet udbygget.

1	Grænsejustering for Natura 2000-området.....	2
1.1	Indledning.....	2
1.2	Danmarks udpegning af Natura 2000-områder.....	3
1.2.1	Kommissionens retningslinjer – ændringer i Natura 2000-områdegrænser.....	3
1.3	Kriterier.....	4
1.4	Høringer.....	5
2	Sammenfatning af høringsforslag og høringssvar for Natura 2000-område N35 Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker	6
2.1	Sammenfatning af høringsforslaget.....	6
2.2	Sammenfatning af høringssvarene	6
3	Høringsvar vedr. generelle emner.....	6
4	Behandling af områdespecifikke emner	7
4.1	Habitatområde H35 Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker	7
4.1.1	Høringsforslag	7
4.1.2	Indkomne høringssvar.....	8
4.1.3	Udvidelse af habitatområdet	14
4.1.4	Opsamling.....	14
5	Miljøstyrelsens forslag til nye grænser for N35 – Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker	14
5.1	Opsamling	14
5.2	Den videre proces.....	15

Figur 1. Gældende afgrænsning af Natura 2000-området N35 Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker

1 Grænsejustering for Natura 2000-området

1.1 Indledning

Dette høringsnotat behandler høringsvar for dette specifikke Natura 2000-område. Af høringsnotatet fremgår også dokumentationen for de konkrete justeringer af Natura 2000-områdets grænser. Der er ligeledes udarbejdet specifikke høringsnotater for øvrige Natura 2000-områder, hvor afgrænsningen er blevet justeret. Desuden har Miljøstyrelsen udarbejdet et generelt høringsnotat, som behandler høringsvar vedrørende generelle forhold, spørgsmål og problemstillinger.

Formålet med justeringen bygger på aftalen om Naturpakken, som blev indgået af Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti i maj 2016.

Aftaleteksten lyder: *"Tilpasning af Natura 2000-områdernes afgrænsning
Natura 2000-områderne er nogle af de mest værdifulde naturområder i Danmark. Der indgår dog i de udpegede Natura 2000-områder intensive jordbrugsarealer og byarealer, som ikke bidrager til*

beskyttelsen af direktivarter og -naturtyper, men som alligevel er underlagt nogle af de krav, der følger af Natura 2000-udpegningen.

Der iværksættes, i dialog med interessenterne og EU-kommissionen, en gennemgang af afgrænsningen af Natura 2000-områderne med henblik på at undersøge muligheden for at mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer og evt. at udvide de udpegede områder med mere værdifuld natur, hvor det understøtter direktivmål.”

I aftalen er det således aftalt, at Natura 2000-områderne skal tilpasses med henblik på at mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer og evt. udvide områder med mere værdifuld natur, der understøtter direktivmål.

Efterfølgende har aftaleparterne bag Naturpakken i forsommeren 2018 ønsket at udvide Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer. Derfor er Natura 2000-områderne suppleret med yderligere naturarealer, primært på Naturstyrelsens områder. Det drejer sig om arealer med habitatnatur eller arealer med særlige naturværdier. Derudover er der også i enkelte tilfælde medtaget yderligere arealer, hvor der er tale om store arealer med aftale om konkrete tiltag til naturgenopretning eller naturarealer, hvor private lodsejere selv har foreslået, at arealet kan indgå i et Natura 2000-område. Resultatet er, at Natura 2000-arealet samlet set reduceres med ca. 29.900 hektar, der primært er intensivt drevne landbrugsarealer og byområder, som Miljøstyrelsen vurderer ikke har væsentlig betydning for beskyttelse af naturtyper og arter omfattet af naturdirektiverne. Natura 2000-arealet udvides med ca. 30.900 hektar nye naturarealer, der primært er beliggende på Naturstyrelsens arealer, og som vil have væsentlig betydning for beskyttelse af habitatnatur og arter omfattet af direktiverne

1.2 Danmarks udpegning af Natura 2000-områder

Danmark har udpeget 113 fuglebeskyttelsesområder og 261 habitatområder, som tilsammen udgør 250 Natura 2000-områder. Danmark har p.t. udpeget godt 8 procent af landarealet og godt 18 procent af havarealet. De danske Natura 2000 områder er udpeget for at beskytte en række arter og naturtyper. Områderne skal bevare og beskytte naturtyper og dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene.

Natura 2000-områderne er med til at løfte Danmarks forpligtelser efter fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet, hvor der blandt andet er krav om udpegning af særlige områder, som beskytter arter og naturtyper. Formålet med udpegningen er, at områderne vil medvirke til, at naturen udvikler sig positivt, således at arter og naturtyper på sigt opnår gunstig bevaringsstatus.

1.2.1 Kommissionens retningslinjer – ændringer i Natura 2000-områdegrenser

Europa Kommissionen har i 2005 præciseret mulighederne for at ændre Natura 2000-områdegrenser. Herefter kan ændringer i grænserne for et Natura 2000-område ske ved opdatering af oplysninger i Europa-Kommissionens standarddatabase, som opdateres, når der foreligger ny viden eller nye nationale beslutninger.

I forbindelse med udtagning eller ændringer af habitatområder forudsætter det kommissionens godkendelse bortset fra tekniske fejlrettelser, som samlet udgør under 5 % af områdets areal.

1.3 Kriterier

Miljøstyrelsen har med henblik på udmøntning af Naturpakkens ønsker til justering af Natura 2000-områderne samt EU-kommissionens retningslinjer udarbejdet en række faglige kriterier for ændringer i områdegrænserne.

Disse kriterier præciserer, at enhver ændring skal kunne begrundes naturfagligt, og at ændringer som udgangspunkt skal ske på en måde, så der ikke opstår huller i Natura 2000 områderne. Samtidig bør Natura 2000-grænserne følge naturlige skel (f.eks. veje, diger, levende hegn, vandløb, kyst, skovbryn mv.).

I overensstemmelse med aftaleteksten i Naturpakken er der generelt ikke set på ændringer af grænserne for marine Natura 2000-områder. I visse særlige tilfælde er der sket ændringer, hvor det kan begrundes i hensynet til eksisterende aktiviteter såsom havneanlæg og i øvrigt er i overensstemmelse med Natura 2000-beskyttelsen.

De specifikke kriterier for at udtage arealer fra Natura 2000-områder tager udgangspunkt i, at der kan udtages intensive jordbrugsarealer, arealer i byzone og arealer med tæt bebyggelse, sommerhusområder og arealer med særligt forstyrrende aktiviteter, herunder erhvervshavne. Det indgår dog også, at der ikke må udtages arealer med habitatnatur og levesteder med en væsentlig stabil forekomst af arter på habitatdirektivets bilag 1 og 2, fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 eller regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter på udpegningsgrundlaget.

I fuglebeskyttelsesområder suppleres udtagningskriterierne med tre yderligere kriterier, hvorefter der skal foretages en konkret vurdering af arealets betydning for tilbagevendende trækfugle og fugle på områdets udpegningsgrundlag.

De udtagne arealer er gennemgået flere gange i forbindelse med kortlægning og overvågning i NOVANA-programmet. Som supplement hertil er bl.a. naturdatabasen, DOF-basen samt seneste og historiske luftfotos gennemgået for at konstatere, at der ikke findes habitatnatur og -arter på arealerne. Der er som nævnt ovenfor gennemført en konkret vurdering i forhold til fugle på udpegningsgrundlaget, hvor dette er relevant.

Der er desuden udarbejdet kriterier for i hvilke tilfælde, et areal kan inddrages i et Natura 2000-område. Efter disse kriterier skal der tages udgangspunkt i, om arealet ligger i tilknytning til habitatnatur eller er et levested for bilagsarter. Derudover skal arealet have en god naturkvalitet.

Disse kriterier er suppleret med kriterier, som skal sikre, at eksisterende husdyrbrug ikke berøres af yderligere husdyrregulering. Dette er gjort ved at definere et areal rundt om alle registrerede husdyrbrug, inden for hvilket Natura 2000-områderne ikke er foreslået udvidet med ammoniakfølsom natur. I vurderingen indgår afstanden til nærmeste husdyrbrug. Denne vurdering bygger på de specifikke kriterier til beregning af friholdt areal omkring husdyrbrug. Der henvises til det generelle høringsnotat for nærmere oplysninger.

Der er desuden lavet supplerende kriterier i forhold til inddragelse af arealer i fuglebeskyttelsesområder, hvor der særligt er lagt vægt på, om arealet har væsentlige forekomster af f.eks. sjældne bilag 1 arter, eller hvis arealet er med til at sikre et eksisterende områdes udpegningsgrundlag.

Der henvises desuden til det generelle høringsnotat, hvor de samlede kriterier fremgår som bilag.

Aftaleparterne har ønsket at udvide Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer. Derfor er Natura 2000-områderne suppleret med yderligere naturarealer, primært på Naturstyrelsens områder. Det drejer sig om arealer med habitatnatur eller arealer med særlige naturværdier. Derudover er der også i enkelte tilfælde medtaget yderligere arealer, hvor der er tale om store arealer med aftale om konkrete tiltag til naturgenopretning eller naturarealer, hvor private lodsejere selv har foreslået, at arealet kan indgå i et Natura 2000-område. I forbindelse med gennemgangen af Natura 2000-områderne har Miljøstyrelsen desuden foretaget en berigtigelse af de eksisterende Natura 2000-områders grænser. Dette er sket for at justere grænserne i forhold til nutidig anvendelse af digitale kort. I samme proces har Miljøstyrelsen gennemgået de oprindelige høringssvar fra dengang, da Natura 2000-områderne blev udpeget. Dette er sket for at sikre fuld overensstemmelse mellem områdegrenserne og de oprindelige beslutninger, herunder de daværende høringssvar.

1.4 Høringer

Miljøstyrelsen har i forbindelse med arbejdet med justerede Natura 2000-grænser ønsket en bred inddragelse af offentligheden i processen. Derfor har Miljøstyrelsen i løbet af processen foretaget flere høringer.

Først er der foretaget en teknisk høring af kommuner og offentlige lodsejere, hvor kommunerne i deres egenskab som myndighed blev bedt om at komme med faglige og tekniske bidrag med fokus på bynære arealer og intensive jordbrugsarealer, der kunne tages ud af Natura 2000-områderne. Naturstyrelsen og Forsvaret blev ligeledes inddraget i denne tekniske proces blandt andet i forhold til forslag til, hvor det eventuelt ville være muligt at udvide Natura 2000-områderne.

Dernæst er der foretaget en høring over et høringsforslag i perioden fra 28. september 2017 til 3. januar 2018. Som følge af ændringer på baggrund af modtagne høringssvar har et nyt forslag til justerede Natura 2000-grænser været i målrettet høring i perioden fra 17. maj til 31. maj 2018. De enkelte høringer beskrives nærmere i det nedenstående.

Gennem hele processen med tilpasning af Natura 2000-områders grænser har Miljøstyrelsen haft en løbende dialog med forskellige interessenter, herunder afholdt møder med Kommunernes Landsforening, KTC – Kommunalteknisk Chefforening, de enkelte kommuner, erhvervet (bl.a. Skovforeningen, Landbrug og Fødevarer, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Fiskeriforening), de grønne organisationer (Danmarks Naturfredningsforening, Birdlife/DOF) og Naturstyrelsen.

I forbindelse med udarbejdelse af forslag til justerede Natura 2000-grænser har Miljøstyrelsen indhentet tekniske input fra kommuner og offentlige lodsejere. Kommunerne er i deres egenskab som myndighed blevet bedt om at komme med faglige og tekniske bidrag omkring Natura 2000-områderne med fokus på bynære arealer og intensive jordbrugsarealer, der kan tages ud af Natura 2000-områderne.

På baggrund af blandt andet de berigtigede Natura 2000-områders grænser og tekniske bidrag fra kommunerne har Miljøstyrelsen udarbejdet et forslag til justerede Natura 2000-grænser. Dette forslag har været i offentlig høring i perioden fra 28. september 2017 til 3. januar 2018. Høringen var annonceret i landsdækkende medie samtidig med, at der blev udsendt høringsbreve til interessenter og særligt berørte lodsejere (defineret som lodsejere med CVR-nummer indenfor grænserne af forslag til ny afgrænsning af Natura 2000-områder).

Der blev i alt modtaget ca. 1.100 høringssvar indeholdende ca. 2.000 ændringsforslag.

De modtagne svar fra denne høring gav i flere situationer anledning til ændringer i det oprindelige forslag til justerede Natura 2000-grænser. Derfor udsendte Miljøstyrelsen et nyt forslag til justerede Natura 2000-grænser. Dette forslag blev sendt i en høring målrettet lodsejere med arealer, hvor der

foreslås yderligere ændringer i forhold til den nuværende udpegning af Natura 2000-områder. Denne høring blev gennemført i perioden fra 17. maj til 31. maj 2018. I høringsbrevene har der været angivet en begrundelse for de påtænkte justeringer. På baggrund af denne høring modtog Miljøstyrelsen ca. 150 høringssvar.

Der har i forbindelse med høringen i sidste halvdel af 2017 og den målrettede høring i maj 2018 været udsendt materiale og kort, som har beskrevet de påtænkte justeringer, ligesom der på Miljøstyrelsens hjemmeside har været detaljerede oplysninger om baggrunden for arbejdet med justeringer af Natura 2000-grænserne og kriterierne bag.

De foretagne høringer er sket for at skabe et mere præcist grundlag for de faglige vurderinger for nye Natura 2000-områdegrenser, som først med udstedelsen af en bekendtgørelse om Natura 2000-grænserne vil være endelige. De foreslåede justeringer i Natura 2000-områderne skal godkendes af EU-kommissionen.

2 Sammenfatning af høringsforslag og høringssvar for Natura 2000-område N35 Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker

2.1 Sammenfatning af høringsforslaget

Sammenholdt med den gældende afgrænsning af N35 er der i Miljøstyrelsens høringsforslag sket en række mindre reduktioner. Området er foreslået reduceret med intensivt drevne landbrugsarealer, bygninger og lokalplanlagte arealer. Området er desuden foreslået udvidet med mindre naturarealer med bl.a. stilk-egekrat. Områdegrenserne er berigtiget og så vidt muligt tilpasset naturlige skel i landskabet.

2.2 Sammenfatning af høringssvarene

Miljøstyrelsen har modtaget fem høringssvar indeholdende i alt otte forslag med konkrete ændringer af Natura 2000-områdets afgrænsning. Forslagene er alle kommet fra Viborg Kommune.

Ændringsforslagene indeholder både forslag om nye udvidelser af Natura 2000-området og yderligere udtagninger af arealer. Forslagene om udvidelser er bl.a. begrundet med tilstedeværelse af natur og arter på udpegningsgrundlaget, at området ligger inden for en fredning og/eller er omfattet af en plejeaftale. Ønsket om udtagning begrundes med at det konkrete areal indeholder skolebygninger mv. og ligger inden for kommuneplanrammen.

I de kommende afsnit er ændringsforslagene gengivet i hovedtræk. Miljøstyrelsens kommentarer til de enkelte emner er anført i kursiv.

Af hensyn til det generelle overblik og læsevenlighed nævnes alene organisationer og kommuner med navn. Lodsejere og virksomheder er samlet under betegnelsen lodsejere. Alle høringssvar kan findes på <https://fugle-habitat-2017.horing.mfvm.dk>

I Miljøstyrelsens kommentering af høringssvarene henvises med links til eksisterende lovgivning og øvrigt materiale som f.eks. vejledninger, hvor dette er relevant.

3 Høringsvar vedr. generelle emner

Der er ikke indkommet høringssvar der omhandler generelle emner.

4 Behandling af områdespecifikke emner

Område N35 Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker består af følgende habitatområde:

- N35 Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker

Figur 2. H35

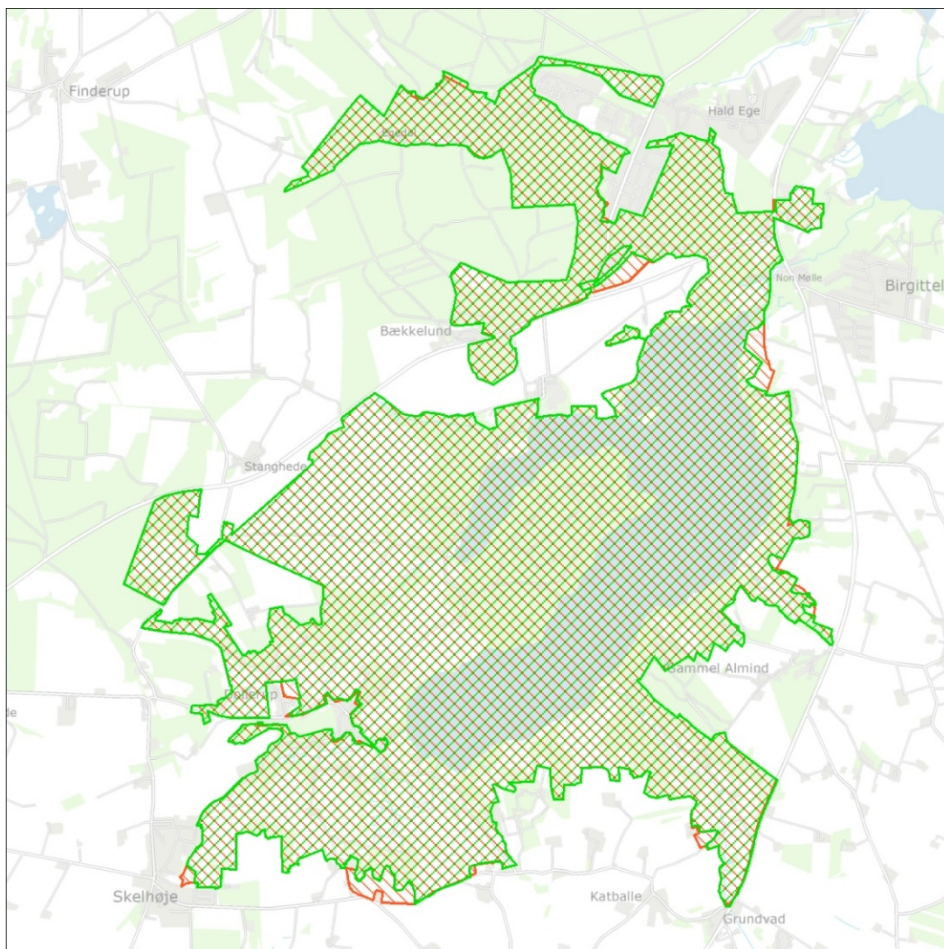
Høringssvar med konkret arealforslag til habitatområdet samt høringsforslagets forslag om justeringer i områdegrensene vil blive gennemgået område for område i de følgende afsnit.

4.1 Habitatområde H35 Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker

4.1.1 Høringsforslag

I Miljøstyrelsens høringsforslag er området foreslået reduceret med intensivt drevne landbrugsarealer, lokalplanlagt område samt bygninger, p-plads mv. og der er foreslået udvidet med små arealer med stilk-egekrat. Områdegrensene er berigtiget og så vidt muligt tilpasset naturlige skel i landskabet

Figur 3 viser de berigtigede grænser samt høringsforslaget for H35 Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker.

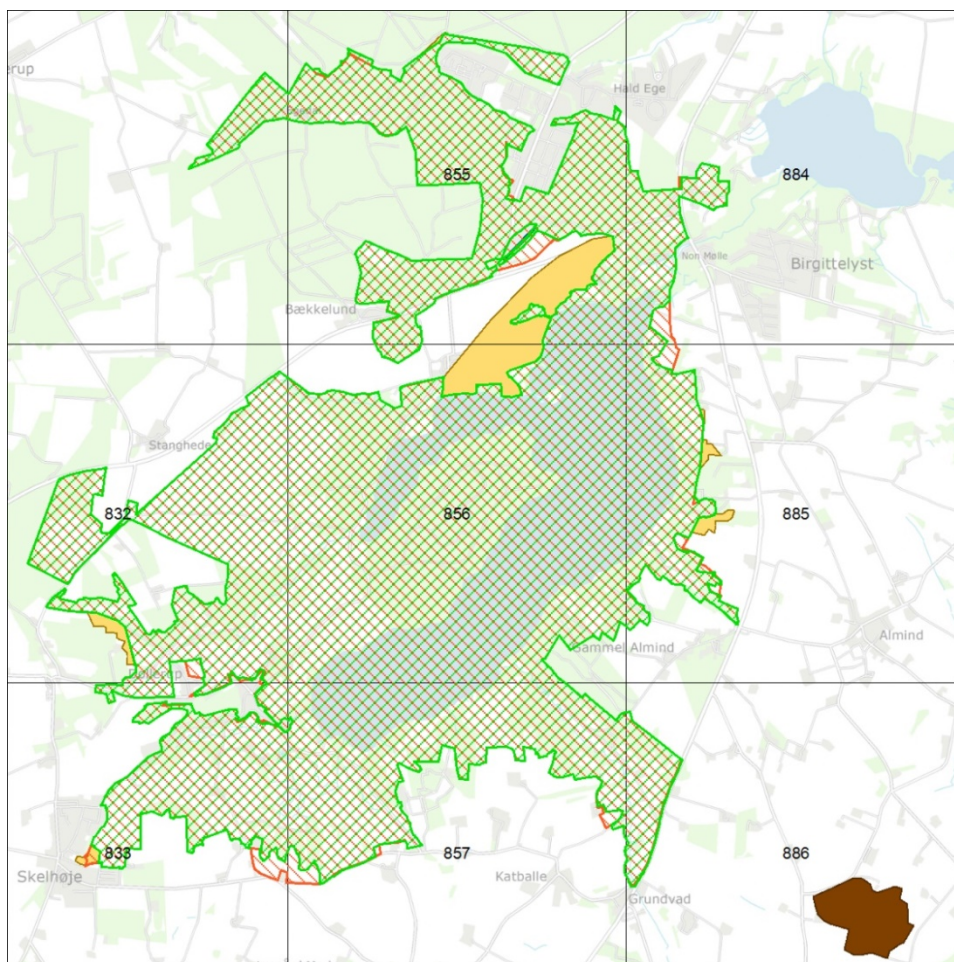

Figur 3. Habitatområde H35. Den røde skravering viser de berigtigede grænser for habitatområdet, og den grønne skravering angive høringsforslagets afgrænsning. Dvs. at arealer, der kun er skraveret med grønt, er arealer, der er forslået tilføjet til det beskyttede område. Arealer, der kun er skraveret med rødt, er arealer, der er forslået fjernet fra det beskyttede område.

4.1.2 Indkomne hørings svar

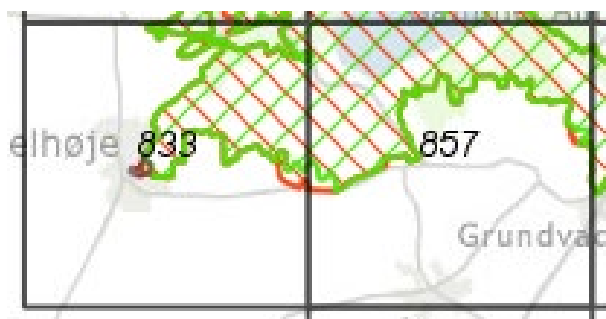
Miljøstyrelsen har modtaget i alt otte ændringsforslag til habitatområdet. Ændringsforslagene er fra Viborg Kommune. Ændringsforslagene indeholder både forslag til udvidelse og indskrænkning af områdets afgrænsning. Samlet set forslås der således foreslået udvidelser på 58,6 ha og indskrænkninger på 0,25 ha.

På figur 4 ses Miljøstyrelsens høringsforslag samt de indkomne ændringsforslag der indeholder et konkret geografisk forslag til ændringer i områdefrænsningen. Ændringsforslagene behandles i grupper ud fra deres geografiske placering. Dette gøres ved at underopdele området i en række kvadrater på 2,5 km x 2,5 km der bruges til at foretage en systematisk gennemgang af høringsforslaget og behandling af indkomne ændringsforslag. Kvadraterne gennemgås fra sydvest mod nordøst.

Figur 4. Habitatområde H35. Den røde skravering viser de berigtigede grænser for habitatområdet, og den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. Dvs. at arealer, der kun er skraveret med grønt, er arealer, der er forslået tilføjet til det beskyttede område. Arealer, der kun er skraveret med rødt, er arealer, der er forslået fjernet fra det beskyttede område. De gule og brune helfarvede polygoner viser ændringsforslagene, således at gul er forslag til udvidelse, og brun er forslag til nye områder. Sidstnævnte forslag til nyt område i kvadrat 886 behandles i Miljøstyrelsens overordnede notat og således ikke yderligere i dette.

4.1.2.1 Kvadrat 833 og 857 – arealer øst for Skelhøje

Figur 5. Tallene angiver nummeret på de kvadrater, hvis indhold behandles jf. figur 4. Den røde skravering viser de berigtigede grænser for habitatområdet, og den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. Arealer, der kun er skraveret med rødt, er arealer, der er forslået fjernet fra det beskyttede område.

Miljøstyrelsen har foreslået, at intensivt drevne landbrugsarealer ved Skelhøje, nord for Lysgård mark og nordøst for Katballe udtages af habitatområdet, da arealerne lever op til Miljøstyrelsens [faglige kriterier](#). Miljøstyrelsen har vurderet tilgængeligt fagligt materiale i form af Naturdatabasen og på baggrund af dette er der ikke fundet dokumentation for habitatnatur eller arter på udpegningsgrundlaget på arealet. Miljøstyrelsen har desuden foretaget en vurdering af luftfoto fra 1995 og 2016. Ud fra dette har Miljøstyrelsen vurderet, at arealet kan udtages fra habitatområdet, uden at der sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegning.

Viborg Kommune foreslår en udvidelse af det samme område som nævnt ovenfor ved Skelhøje, således at habitatgrænsen føres tilbage til den oprindelige placering samt udvides en smule mod sydvest. Kommunen gør opmærksomt på, at det er en fejl at arealet ikke er §3 registreret.

Miljøstyrelsen kan jf. datagrundlaget ikke dokumentere, at der på arealet er forekomst af habitatnatur eller levested for arter på habitatområdets udpegningsgrundlag. På baggrund heraf fastholdes høringsforslagets områdeafgrænsning.

4.1.2.2 Kvadrat 832 – arealer syd for Stanghede

Figur 6. Tallet angiver nummeret på det kvadrat, hvis indhold behandles jf. figur 4. Den røde skravering viser de berigtigede grænser for habitatområdet, og den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. Arealer, der kun er skraveret med rødt, er arealer, der er foreslået fjernet fra det beskyttede område. Det gule helfarvede polygon viser ændringsforslaget, således at gul er forslag til udvidelse.

Miljøstyrelsen har foreslået at arealer ved Dollerup udtages af habitatområdet, da arealerne lever op til Miljøstyrelsens [faglige kriterier](#). Miljøstyrelsen har vurderet tilgængeligt fagligt materiale i form af Naturdatabasen og på baggrund af dette er der ikke fundet dokumentation for habitatnatur eller arter på arealet. Miljøstyrelsen har desuden foretaget en vurdering af luftfoto fra 1995 og 2016, hvor det vurderes, at arealerne på begge luftfotos kan karakteriseres som intensivt drevne arealer med bygninger. Ud fra dette har Miljøstyrelsen vurderet, at arealerne kan udtages fra habitatområdet, uden at der sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegning.

Viborg Kommune foreslår habitatområdet ved Hald Sø udvidet med et areal vest for Dollerup. Kommunen foreslår, at habitatområdet udvides således der er sammenfald mellem habitatområdet og Hald Sø fredningen.

Miljøstyrelsen kan jf. datagrundlaget ikke dokumentere, at der på arealet er forekomst af habitatnatur eller levested for arter på habitatområdets udpegningsgrundlag. En fredningskendelse kan ikke alene begrunde, at arealet tages med som en del af habitatområdet. På baggrund heraf fastholdes høringsforslagets områdeafgrænsning.

4.1.2.3 Kvadrat 855-856 – arealer ved Bækkelund

Figur 7. Tallene angiver numrene på de kvadrater, hvis indhold behandles jf. figur 4. Den røde skravering viser de berigtigede grænser for habitatområdet, og den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. Arealer, der kun er skraveret med rødt, er arealer, der er forslået fjernet fra det beskyttede område. Det gule helfarvede polygon viser ændringsforslaget, således at gul er forslag til udvidelse.

Miljøstyrelsen har forslået habitatområdet udvidet med to små arealer i det nordvestlige hjørne af kvadrat 855, da arealerne lever op til Miljøstyrelsens [faglige kriterier](#). Miljøstyrelsen har vurderet tilgængeligt fagligt materiale og sammen med Miljøstyrelsens egen vurdering i forbindelse med anden naturovervågning, luftfoto fra 1995-2016 og den digitale højdemodel. På baggrund af dette vurderer Miljøstyrelsen, at de to små skovområder kan karakteriseres som stilk-egekrat.

Miljøstyrelsen har desuden forslået et areal syd for Hald Ege Skole udtages af habitatområdet, da arealet ligeledes lever op til Miljøstyrelsens [faglige kriterier](#). Miljøstyrelsen har vurderet tilgængeligt fagligt materiale i form af Naturdatabasen og på baggrund af dette er der ikke fundet dokumentation for habitatnatur eller arter på arealet. Miljøstyrelsen har desuden foretaget en vurdering af luftfoto fra 1995 og 2016. Hvor det vurderes, at arealet på begge luftfoto kan karakteriseres som boldbaner og bebyggelse. Ud fra dette har Miljøstyrelsen vurderet, at arealet kan udtages fra habitatområdet, uden at der sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegning.

Viborg Kommune foreslår habitatområdet udvidet med et areal øst for Hald Hovedgård. Arealet er statsejet og er kortlagt som §3 overdrev.

Miljøstyrelsen kan jf. datagrundlaget ikke dokumentere, at der på arealet er forekomst af habitatnatur eller levested for arter på habitatområdets udpegningsgrundlag. På baggrund heraf fastholdes høringsforslagets områdefrænsning.

Viborg Kommune forslår yderligere et område ved Hald Ege Skole udtaget af habitatområdet. Arealet ligger jf. kommunens oplysninger inden for kommuneplanrammen og indeholder skolebygninger mv.

Miljøstyrelsen er i forbindelse med behandling af høringssvarene blevet opmærksom på, at der skal foretages en rettelse i overensstemmelse med Miljøstyrelsens faglige kriterier for justeringen af Natura 2000-områdernes grænser. Miljøstyrelsen har gennemgået plandata og på baggrund heraf konstateret, at arealet omkring Hald Ege Skole er lokalplanlagt. På den baggrund justeres høningsforslaget. Den justerede grænse ses på figur 8

Figur 3. Tallet angiver nummeret på det kvadrat, hvis indhold behandles jf. figur 4. Den grønne skravering angiver høningsforslagets afgrænsning og den blå streg angiver den opdaterede områdegrænse.

Viborg Kommune gør opmærksomt på, at Miljøstyrelsen har udtaget et areal kortlagt som en habitatnaturtype (skov) vest for Hald Ege ifm. høringen. Det er kommunens vurdering, at der må være tale om en fejl, og at arealet skal fastholdes som en del af habitatområdet.

Miljøstyrelsen har på baggrund af høningssvaret gennemgået datagrundlaget på ny og kan på den baggrund konstatere, at der forekommer habitatnatur på habitatområdets udpegningsgrundlag (stilk-egekrat) på det pågældende areal. Høningsforslaget justeres på denne baggrund, så den kortlagte habitatnatur fortsat er omfattet af habitatområdet. Den justerede grænse ses på figur 9.

Figur 9. Tallet angiver nummeret på det kvadrat, hvis indhold behandles jf. figur 4. Den grønne skravering angiver høningsforslagets afgrænsning og den blå streg angiver den opdaterede områdegrænse

4.1.2.4 Kvadrat 884-885 – arealer sydvest for Birgittelyst

Figur 10. Tallene angiver numrene på de kvadrater, hvis indhold behandles jf. figur 4. Den røde skravering viser de berigtigede grænser for habitatområdet, og den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. Arealer, der kun er skraveret med rødt, er arealer, der er forslået fjernet fra det beskyttede område. De gule helfarvede polygoner viser ændringsforslagene, således at gul er forslag til udvidelse.

Miljøstyrelsen har forslået, at arealer sydvest for Birgittelyst og vest for Almind udtages af habitatområdet, da arealerne lever op til Miljøstyrelsens faglige kriterier. Miljøstyrelsen har vurderet tilgængeligt fagligt materiale i form af Naturdatabasen og på baggrund af dette er der ikke fundet dokumentation for habitatnatur eller arter på arealerne. Miljøstyrelsen har desuden foretaget en vurdering af luftfoto fra 1995 og 2016, hvor det vurderes, at arealerne på begge luftfotos kan karakteriseres som intensivt drevet arealer. Ud fra dette har Miljøstyrelsen vurderet, at arealerne kan udtages fra habitatområdet, uden at der sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegning.

Viborg kommune foreslår habitatområdet udvidet med tre mindre arealer på østsiden af Hald Sø. Områderne ligger jf. kommunens oplysninger inden for områdets fredningsgrænse og er omfattet af plejeaftaler.

Miljøstyrelsen har på baggrund af høringssvarene gennemgået datagrundlaget, og luftfotos. Miljøstyrelsen vurderer på den baggrund, at en del af de to nordligste arealer bidrager til beskyttelsen af habitatnatur på habitatområdets udpegningsgrundlag (tør hede/surt overdrev).

Forslaget til justerede grænser har været i høring 2018 hos de implicerede lodsejere og kommunen. Der er ikke indkommet høringssvar. På baggrund heraf samt høring af lodsejere og kommunen justeres høringsforslaget, så arealerne bliver omfattet af Natura 2000-området. Forslag til justerede grænser fremgår af figur 11.

Figur 11. Tallet angiver nummeret på det kvadrat, hvis indhold behandles jf. figur 4. Den grønne skravering angiver høringforslagets afgrænsning og den blå streg angiver den opdaterede områdegrænse

Miljøstyrelsen har generelt gennemgået områdegrænserne og justeret dem i forhold til nutidig anvendelse af digitale kort. I samme proces har Miljøstyrelsen gennemgået de oprindelige høringssvar fra dengang man udpegede Natura 2000-områderne og sikrede overensstemmelse mellem områdegrænserne og høringssvarene.

4.1.3 Udvidelse af habitatområdet

Aftaleparterne har ønsket at udvide Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer. Derfor er Natura 2000-områderne suppleret med yderligere arealer. Udlægningen af areal på 59,2 ha i N35 som habitatområde er foretaget i overensstemmelse med aftalen om yderligere naturarealer. Arealet forventes at indeholde bl.a. stilk-egekrat.

4.1.4 Opsamling

Samlet set reduceres området efter at alle høringssvar er behandlet med 30 ha og samtidig udvides området andre steder med 63 ha.

5 Miljøstyrelsens forslag til nye grænser for N35 – Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker

5.1 Opsamling

Afgrænsningen af Natura 2000-område N35 Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker er justeret på baggrund af Miljøstyrelsens høringforslag, de indkomne høringssvar, genhøring af implicerede lodsejere og kommunen og udlægning af Naturstyrelsens arealer. I alt udvides Natura 2000-områdets med 63 ha og reduceres med 30 ha.

De endelige områdegrænser fremgår af figur 12

